

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

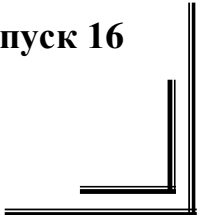

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 16

Рівне - 2022

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 16. 120 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

результатів дослідження було розроблено методичні рекомендації для батьків, психологів та педагогів щодо психологічної профілактики комп'ютерної та інтернет-залежності у юнаків і дівчат.

Список використаних джерел:

1. Вакуліч Т.М. Психологічні чинники запобігання Інтернет залежності підлітків : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.07.. Київ, Центр. інст. післядип. педаг. освіти АПН України, 2006. 21 с.
2. Вiнтюк Ю.В. Психологічні закономірності виникнення узалежнень у шкільному віці та способи протидії їм. *Здоровий спосіб життя*. 2008. № 34. С. 13–20.
3. Вісник психології та педагогіки. Український психолого-педагогічний ресурс (електронний збірник наукових праць) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.psych.kiev.ua>

ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ЯК УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТА ПСИХОЛОГА

Кур'ята Назарій, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Ставицька О.Г., кандидат психологічних наук, доцент

Вивчення життєстійкості є важливим напрямком соціально-психологічних досліджень, тому що все більш актуальним стає питання про якість життя людини, її задоволеність собою, своєю роботою, сім'єю. Зосереджено увагу на вивченні ключових передумов для збереження ефективної взаємодії з важливими людьми, досягнення успіху в житті, бути щасливим навіть за наявності несприятливих зовнішніх обставин. Стійкість особистості — це здатність ефективно існувати в умовах життєвих перешкод і труднощів. Це здатність людини зберігати баланс між адаптацією до нових вимог і бажанням жити гармонійно, повноцінно. Ця якість яку можна і потрібно розвивати, і тоді буде легше відповідати на нові виклики.

Життєстійкість як складне психологічне явище, пов'язане з проявом психічних властивостей на всіх рівнях психіки, які виявляються у складних непрямих зв'язках.

Мета публікації полягає у комплексному та об'єктивному дослідженні життєстійкості як умови професійного зростання особистості студента психолога.

Компоненти життєвої сили розвиваються в дитинстві і частково в підлітковому віці, хоча можуть розвиватися і пізніше. Їх розвиток в значній

мірі залежить від відносин між батьками і дітьми. С. Мадді встановлено, що позитивно впливає на формування стійких переконань: відчуття мети життя; виховувати впевненість, підтримувати високі стандарти. На розвиток стійкості в дитинстві негативно впливають: стреси в ранньому дитинстві, наприклад, важкі хвороби респондентів або їхніх родичів, матеріальні труднощі, розлучення батьків. Поняття «життєстійкість» не тотожне поняттю стратегій подолання життєвих труднощів, або стратегій подолання життєвих труднощів. З точки зору Р. Лазаруса та С. Фолкмана, це стратегії, спрямовані на подолання життєвих труднощів. [1].

Розвиток особистості студента під час навчання в університеті на різних курсах має свою особливість. Специфікою першого року навчання в університеті є залучення вчорашнього студента до студентського життя, інша форма сприйняття інформації, новий колектив і нова форма взаємодії. Поведінка першокурсника характеризується високим рівнем конформізму.

Протягом другого курсу у студентів найбільше навантаження на навчальну діяльність, інтенсивно задіяні всі форми навчання. Отримують загальну підготовку, формуються їхні культурні та професійні запити та потреби. Процес адаптації до університетського життя вважається майже завершеним.

Третій курс є етапом професійної спеціальної підготовки. Потреба в спеціалізації часто призводить до звуження сфери інтересів особистості. Додаткові інтереси часто відходять на другий план. Формування особистості у ВНЗ в основному визначається фактором спеціалізації.

На четвертому курсі відбувається знайомство зі спеціальністю під час проходження практики. Для студентів характерний інтенсивний пошук раціональних шляхів і форм спеціальної підготовки, відбувається переоцінка учнями багатьох життєвих і культурних цінностей.

П'ятий курс – перспектива закінчити університет швидко формує чіткі практичні орієнтири для майбутньої діяльності. З'являються нові цінності, які стають все більш актуальними, пов'язані з матеріальним та сімейним станом, місцем роботи тощо. Студенти поступово відходять від колективних форм університетського життя [2].

Складні життєві ситуації дають можливість ефективно реагувати на екзистенційні виклики, забезпечують самоактуалізацію та особистісне зростання. Вони є психологічною основою життєтворчості особистості, забезпечують глибоке розуміння життя, власних цінностей і життєвих установок [3].

При з'ясуванні психологічних засад дослідження життєстійкості встановлено, що особистісна якість життєвої сили підкреслює установки, які спонукають людину трансформувати стресові життєві події.

При дослідженні соціально-психологічних чинників (умов) розвитку життєстійкості встановлено, що життєздатність - індивідуальна здатність людини керувати власними ресурсами в контексті соціальних норм і умов середовища.

При визначенні шляхів розвитку формування життєстійкості в умовах ВНЗ встановлено, що Складова життєздатності контролю над обставинами забезпечує пошук шляхів впливу на наслідки стресових змін.

За результатами дослідження важливою передумовою успішної самореалізації студента є злагоджена система змістовних життєвих орієнтацій, яка гармонійно поєднується з життєвими цілями та планами.

Список використаних джерел:

1. Данилова Є. Є. Життєва стійкість і психічне здоров'я. Психічне здоров'я дітей і підлітків в контексті психологічної служби. М. : Академія, 1994. С. 113-126.
2. Яворовська Л. М., Камишнікова Р. Ф. Психологічні особливості студентського віку. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 320 с.
3. The Questionnaire for Eudaimonic Well-Being: Psychometric properties, demographic comparisons, and evidence of validity / A. S. Waterman, S. J. Schwartz, B. L. Zamboangac at al. *The Journal of Positive Psychology*. 2010. No 1. P. 41-61. URL: <https://doi.org/10.1080/17439760903435208>

ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СУЧАСНІЙ НАУЦІ

Левандовська Анастасія, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ
Керівник: Ямницький В.М., доктор психологічних наук, професор

Розвиток емоційної культури особистості є однією із актуальних проблем сучасної психології, так як емоційний інтелект є одним з найважливіших компонентів життєдіяльності особистості, оскільки дає можливість людині пізнати саму себе, інших та забезпечити правильне розуміння емоційних реакцій оточуючих і уміння емоційно й адекватно реагувати на певні життєві ситуації.

При розумінні своїх емоційних переживань, ідентифікування та інтерпретування їх, управління своїми емоційними станами допомагає людині значно легше спілкуватися та взаємодіяти з іншими людьми. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває дослідження ролі емоційного інтелекту у формуванні особистості на ранніх етапах онтогенетичного

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психосоціальна допомога в умовах кризи	4
Бабак К. Роль прив'язаності у сприйманні романтичних взаємин чоловіками та жінками.....	6
Главінська О. Особливості психологічного супроводу призовників строкової служби.....	8
Романюк В. Механізм боротьби або втечі як модель поведінки: психофізіологічні та клінічні аспекти.....	9
Рудюк О. Ціннісні пріоритети суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.....	13
Савуляк В., Камінський А., Чичук Ю. Використання групового фокусованого інтерв'ю при підготовці соціальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб.....	16
Савуляк В., Курята Н., Бабак А. Порівняльний аналіз ефективності кількісних і якісних методів соціально-психологічних досліджень	20
Андрійчук М. Особистісно-професійне самовизначення у ранній юності	25
Апостол М. Основні напрямки вивчення самореалізації особистості у психологічній науці.....	27
Бабак А. Психологічні чинники виникнення інтернет-адикції в підлітковому віці	30
Байдак В. Волонтерська діяльність студентської молоді	33
Балаушко О. Психологічні особливості виникнення шкільної дезаптації у дітей молодшого шкільного віку.....	34
Вінярська М. Особистісне самовизначення студентів у освітньому процесі.....	36
Воробей О. Психологічні особливості дітей підліткового віку та їх урахування в педагогічному процесі	39
Гамчук М. Психокорекційна робота з батьками, які виховують дітей з особливими потребами.....	42
Грицюк К. Психологічні особливості подолання тривожності студентів-психологів в умовах війни	43
Гурінчук Д. Професійне самовизначення: теоретичний аналіз.....	46
Гуцало Д. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переселених осіб	48
Дереженко С. Психокорекція соціально-психологічного клімату в групі підлітків.....	51
Зайчук О. Військові дії як чинник міжособистісного конфлікту в	

підлітковому віці	53
Касянчик Л. Емпіричне дослідження психологічних чинників девіантної поведінки дітей підліткового віку	56
Кобець Д. Проблема креативності в психологічній науці	58
Козенюк М. Співвідношення емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентської молоді	60
Козенюк М. Теоретичний аналіз проблеми комунікативної компетентності студентської молоді	64
Конончук А. Психологічні особливості розвитку юнацького віку	66
Крук Я. Психологічні чинники підвищеної агресивності у дітей молодшого шкільного віку	69
Куришко А. Психологічні чинники подолання інтернет-залежності у підлітків	71
Курята Н. Дослідження життєстійкості як умови професійного зростання студента психолога	73
Левандовська А. Психологічні дослідження емоційного інтелекту у сучасній науці	75
Микитюк В. Психологічні особливості прояву агресивної поведінки у підлітковому віці	78
Мельникович І. Психологічні особливості прояву тривожності у підлітковому віці	80
Мовчко О. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на виникнення депресивних станів	83
Осіпчук А. Особливості формування гендерної ідентичності особистості у підлітковому віці	85
Парчук Т. Емоційний інтелект як чинник саморегуляції студентської молоді	88
Подерня Н. Психологічні чинники успішної адаптації особистості у соціальному середовищі	93
Пшенична Л. Емпатія як чинник розвитку міжособистісних відносин	95
Радчук О. Вплив емоційного інтелекту на розвиток міжособистісних стосунків сучасної молоді	98
Романюк О. Психологічні особливості впливу емпатії на розвиток комунікативної компетентності студентів	100
Сова Я. Психологічні проблеми вимушених трудових мігрантів	102
Хома О. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці	105
Хомюк І. Психологія конфлікту у сучасній науці	108
Цицюра Д. Експериментальне дослідження проявів булінгу в освітньому середовищі	111

Цицюра О. Самоактуалізація майбутніх психологів у процесі професійної підготовки	114
Шуріна В. Психологічна корекція комунікативних навичок студентів	116
Зміст	118

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 16

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,9.